

DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT

Statsråden

Helse- og omsorgskomiteen
Stortinget

Deres ref
2021/4230

Vår ref
21/4784-

Dato
16. desember 2021

Dokument 8:19 S Representantforslag om bedre ivaretagelse av samfunnets behov for vern mot og behandling av alvorlig psykisk syke personer

Jeg viser til brevet fra Helse- og omsorgskomiteen av 11. november 2021 der jeg ble bedt om en vurdering av representantforslag 8:19 S (2021-2022) om bedre ivaretagelse av samfunnets behov for vern mot og behandling av alvorlig psykisk syke personer, fra representantene Morten Wold, Bård Hoksrud, Per-Willy Amundsen og Tor André Johnsen.

Svaret er utarbeidet i samråd med justis- og beredskapsministeren.

I 2017 ble manglende samtykkekompetanse innført som vilkår for tvungen observasjon, tvungent psykisk helsevern og behandling uten samtykke når det ikke er fare for pasientens liv eller andre personers liv eller helse. Vi har sagt i Hurdalsplattformen at vi vil evaluere disse lovendringene. Vi ser nå nærmere på hvordan en slik evaluering bør gjennomføres og vil om kort tid ta stilling til dette.

Det er allerede gjennomført en kvantitativ og en kvalitativ evaluering av bruken av tvang etter at manglende samtykkekompetanse ble innført som vilkår for tvangsbruk i psykisk helsevern. Det er viktig at evalueringen gir oss ny kunnskap som også kan brukes i arbeidet med revisjon av regelverket for tvangsbruk i helse- og omsorgstjenesten. I evalueringen vil vi blant annet se på hvordan dagens regelverk praktiseres og hvilke utfordringer tjenestene, brukerne og pårørende opplever. Vi vil også forespørre politi- og påtalemyndighet om deres erfaringer etter lovendringen, og om det er tilkommet nye utfordringer for deres oppgaveløsning som de knytter til lovendringen. Evalueringen skal gi innspill til hvilke tiltak som kan svare på disse utfordringene.

Justis- og beredskapsministeren og jeg inviterte i november representanter for organisasjoner, foreninger og fagmiljøer i helsesektoren som har erfaring med eller er berørt av lovendringene til et møte for å få innspill til hvordan evalueringen burde innrettes. I høringen om oppfølging av forslagene fra Tvangslovutvalget som hadde frist 8. november, ble høringsinstansene blant annet bedt om å vurdere konsekvenser av utvalgets forslag. Vi har fått mange gode innspill om hva som er viktige perspektiver og problemstillinger som bør tas med i arbeidet. Jeg vil også ta innspillene fra stortingsrepresentantene med meg i arbeidet med innretningen av evalueringen.

Regjeringen er opptatt av å skape gode forhold for mennesker med psykiske lidelser, deres pårørende og de som jobber i tjenestene. Menneskerettighetene krever at vi balanserer retten til selvbestemmelse mot retten til helse. Vi har sagt i Hurdalsplattformen at vi vil inkorporere FNs konvensjon om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).

Justis- og beredskapsministeren og jeg har et felles ansvar for å beskytte fellesskapet mot personer som kan være voldelige og farlige for dem rundt seg. God behandling til mennesker som er syke er god forebygging. Dialog og samhandling mellom helse og politi er viktig i tilfeller hvor det er fare for voldsutøvelse. Vi har allerede etablert en dialog om disse problemstillingene og kommer til å arbeide videre for å sikre alvorlig syke mennesker bedre og tidligere hjelp og godt samarbeid mellom helsetjenesten og politiet i de tilfeller hvor det er nødvendig.

Vi har også startet arbeidet med å lage en ny opptrappingsplan for psykisk helse med øremerkede midler. Vi har sagt i Hurdalsplattformen at opptrappingen skal ha hovedvekt på kommunene, men også bidra til økt kapasitet i spesialisthelsetjenesten og hindre nedbygging av sengeplasser. Tilbudet til mennesker med alvorlige psykiske og rusrelaterte helseutfordringer vil bli en sentral del av arbeidet med opptrappingsplanen.

Med hilsen

Ingvild Kjerkol